

Februar 2024

Kære ældreordførere

Regeringen har som bekendt netop fremlagt deres udspil til ny ældrereform.

Her er et af forslagene at fjerne en række specifikke krav til at gennemføre forebyggende hjemmebesøg (§79a i serviceloven), som i dag er en kommunal forpligtelse.

Det er meget bekymrende. Nedprioriteringen vil være et kæmpe tilbageslag for forebyggelse af fysiske og mentale udfordringer for ældre i Danmark. Der er brug for, at vi som samfund i endnu højere grad prioriterer forebyggelsesindsatsen, som følge af den demografiske udvikling og presset på ældre- og sundhedsområdet. Vi skal investere *mere* og ikke mindre i forebyggelse. Ved at øge ældres livskvalitet, fastholde deres funktionsniveau og udskyde evt. behov for hjemmepleje sparer vi som samfund penge og personaleressourcer.

Der er brug for forebyggende hjemmebesøg

Som fagprofessionelle på området ved vi, at det i en tid med stadig flere ældre vil være en katastrofe at nedprioritere den kommunale indsats for sundhedsfremme og forebyggelse.

Den eksisterende lovgivning for forebyggende hjemmebesøg rummer allerede betydelige frihedsgrader og lader det være op til den enkelte kommune at definere, hvilke risikogrupper den vil arbejde målrettet med, ligesom kommunen – hvis den ønsker det – kan afholde fællesarrangementer for ældre som alternativ til de individuelle hjemmebesøg. Det undrer os derfor meget, at det fremsættes som et forslag at ændre ved dette.

Ansvar for forebyggelse til ældre må ikke overlades til civilsamfundet alene

Det fremgår af regeringens udspil, at forebyggelse er en vigtig værdi i ældrereformen, og at den også skal omfatte pårørende og civilsamfund. Men fjerner vi helt den kommunale forpligtelse til forebyggende hjemmebesøg og lader forebyggelse være op til civilsamfundet, så ender vi med at svinge fremtidens generationer af ældre.

Vi skal dæmme op for ulighed i sundhed

I en tid, hvor der er stadig stigende ulighed i sundhed, mener vi, at det er en vigtig pointe, at vi - med lovgivningen i ryggen - har mulighed for at opspore nogle af de ældre mennesker, som har allermost brug for det, og som ikke har anden kontakt til kommunen. Det er ikke alle ældre, der selv kan række ud, være opsøgende og tage kontakt til kommune, egen læge eller andre.

En ny evaluering af de forebyggende hjemmebesøg, udarbejdet af Sundhedsstyrelsen i 2023 bekræfter, at kommunerne med de forebyggende hjemmebesøg får kontakt til nogle borgere, som ellers typisk 'går under radaren'. Det er borgere, som uden de forebyggende besøg først ville få kontakt med kommune eller sundhedssystemet, når deres problemer er blevet alvorlige og ikke længere kan forebygges.

Problemer løses, inden de vokser sig store

I de forebyggende hjemmebesøg kan vi være med til - sammen med den enkelte ældre, dennes pårørende, civilsamfund og andre faggrupper i kommunen - at løse op for mange forskellige

problematikker, eksempelvis faldforebyggelse. Fald er den hyppigste ulykkesform blandt mennesker over 65 år. Ved et forebyggende hjemmebesøg, er der opmærksomhed på faldforebyggelse, og hvis der har været fald, kan der spørges ind til fx medicin og andre faktorer. Den ældre kan motiveres til træning eller til at kontakte egen læge. Fald og faldtendens kan også resultere i isolation i hjemmet og ensomhed. Derfor er tidlig indsats afgørende.

Ensomhed og sorg er andre problemstillinger, der oftest tages op på hjemmebesøg. At miste en partner og livsledsager kan være en dramatisk livsændring for ældre og have betydelige helbredsmæssige følger. I besøget kan der vurderes på risikoen for kompliceret sorg/vedvarende sorglidelse, og den efterladte kan støttes i at mestre en ny og forandret hverdag. Der er solid forskning som understreger betydningen af en forebyggende indsats til denne målgruppe.

Forebyggelse - en fælles opgave og forpligtelse

Der er et stort potentiale i at støtte gode sundhedsvaner hos ældre mennesker, da det kan være med til at fastholde et godt funktionsniveau i længere tid, styrke den mentale sundhed og de sociale kompetencer. Hvis vi skal lykkes med det, er det vigtigt at se det som en fælles opgave og forpligtelse. Kommunerne har ansvaret for at skabe gode rammer og forebyggelsestilbud til alle borgere - også de ældre, men regeringen har muligheden for at sikre forpligtelsen.

Slutteligt ønsker vi at gøre opmærksom på, at der i regeringens udspil til den nye ældrereform står, at det er medarbejdere i hjemmeplejen, som tilbyder forebyggende hjemmebesøg, når borgerne når en bestemt alder (side 14). Det er ikke korrekt. Forebyggende hjemmebesøg varetages ikke af hjemmeplejen, men af forebyggelseskonsulenter med en sundhedsfaglig baggrund som fx sygeplejerske, ergoterapeuter mv., og er forankret forskellige steder i kommunerne.

Forebyggende hjemmebesøg tilbydes til de borgere, som ingen eller kun sparsom kontakt har til hjemmeplejen eller kommunen generelt. Forebyggelseskonsulenterne har i besøgene fokus på at styrke borgernes sundhedskompetencer og oplyse om og motivere til deltagelse i sundheds- og aktivitetstilbud i kommunen og civilsamfundet.

Vi vil gerne i dialog

Vi håber, at du som ordfører for ældreområdet vil læse dette brev med den alvor, som vi ser og være med til at sikre, at den opsporende kommunale forebyggelse for ældre bliver prioriteret og ikke nedprioriteret i den nye ældrereform. Det er helt afgørende både for vores ældre medborgeres fysiske og mentale livskvalitet og for vores samfunds ressourcer.

Du er meget velkommen, hvis du har behov for yderligere information, baggrund eller andet.

På vegne af Dansk Sygeplejeråd, SUFOs bestyrelse og Ergoterapeutforeningen

Janni Amstrup Hansen

Formand for SUFOs
bestyrelse (Landsforeningen
for ansatte i
sundhedsfremmende
Forebyggende
hjemmebesøg)

Tina Nør Langager

Formand for
Ergoterapeutforeningen

Harun Demirtas

Næstformand i Dansk
Sygeplejeråd